

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Stadsrevisionen. Borås

20
22

Andra revisorsgruppen

Kommunfullmäktige
Borås Stad

Revisionsberättelse för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden år 2022

Vi har granskat Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhet och årsredovisning 2022. Granskningen har utförts enligt god revisions sed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett överskott mot budget. Vi bedömer att godtagbara förklaringar till överskottet redovisas i årsredovisningen.

När det gäller nämndens följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut konstaterar vi att målsättningarna för två av de sju indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt inte är uppnådda.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads momsrutiner som avsåg bl.a. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Bedömningen är att Kommunstyrelsen och de granskade nämnderna inte har en tillräcklig intern kontroll av den löpande momshanteringen.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads hantering av statsbidrag. Vår bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av delegationsbeslut i Borås Stad. Vår bedömning är att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Vi har dock identifierat ett utvecklingsområde för Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Vår bedömning är att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver avsätta en tillräckligt stor buffert. Den interna kontrollen bedöms, mot bakgrund av de fördjupade granskningar som riktats till nämnden under året, som tillräcklig med utvecklingsområden.

Vi tillstyrker att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2022.

BORÅS 2023-03-27

Boris Preijde
OrdförandeIngwer Kliche
Vice ordförande

Lena Brännmar

Jürgen Urbas

Tuula Järvinen

Revisionsredogörelse

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

Ekonomiskt- och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden redovisar ett överskott på 12,5 mnkr jämfört med budget. Enligt beslut i Kommunfullmäktige ska varje nämnd sätta av som lägst 1 % i buffert utav sitt kommunbidrag till oförutsedda händelser. Under 2022 har nämnden avsatt 6 024 tkr i buffert vilket inte uppnår 1 % av kommunbidraget i budget 2022:2. Stadsrevisionen noterar att bufferten därmed inte är upprättad i enlighet med Kommunfullmäktiges budget.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet.

Nedan redovisas de större budgetavvikelsena.

Verksamhetens budgetram

- En förklaring till den positiva budgetavvikelsen är lägre kostnader om 15 mnkr än budgeterat för köpta tjänster inom Vuxenutbildningen. Detta till följd av minskad efterfrågan på platser inom Vuxenutbildningens Yrkesvux.
- En negativ avvikelse om 9,7 mnkr kan härledas till högre kostnader än budget på material inom gymnasieskolan. Nämnden uppger att detta förklaras av inventarieinköp och generella kostnadsökningar på livsmedel och läromedel på grund av världsläget.

Nämnden uttrycker önskan i årsredovisningen om att årets överskott får läggas till det ackumulerade resultatet för att skapa ett utrymme att hantera framtida ekonomiska osäkerheter.

Investeringar

Investeringarbudgeten för 2022 uppgår till 2 500 tkr varav 2 201 tkr har använts. De utförda investeringarna under året består främst av inventarier avsedda för Bäckängsgymnasiet och för Viskastrandsgymnasiet i samband med lokalutökningar.

Kommunfullmäktiges indikatorer

I Kommunfullmäktiges budget för år 2022 har målsättningar formulerats för 23 indikatorer kopplade till de visionsområden som ingår i visionen om framtidens Borås. I Kommunfullmäktiges budget anges om respektive indikator ska öka eller minska. För Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har Kommunfullmäktige fastställt sju indikatorer. Nämnden redovisar måluppfyllelsen av indikatorerna enligt nedan:

- **Andelen elever som känner sig trygga i gymnasieskolan ska öka, %.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (95,3 %) ligger högre än utfallet för år 2021 (94,6 %).
Målsättningen uppnås.
- **Andelen elever med högskoleförberedande respektive yrkesexamen ska öka, %.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (92 %) är högre än utfallet för år 2021 (91,8 %).
Målsättningen uppnås.
- **Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (14 %) är lägre än utfallet för år 2021 (14,9 %).
Målsättningen uppnås inte. Nämnden uppger att skolrestaurangerna har fått i uppdrag att se över inköpen och göra justeringar för att öka andelen inom ramen för de upphandlingsavtal som gäller för livsmedelsinköpen. Nämnden uppger också att kostnadsökningar och handlingsutrymme för att öka andelen är avhängigt nu gällande inköpsavtal och budgetförutsättningar vilket gör det svårt att nå en hög andel närproducerat.
- **Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (35,7 %) är högre än utfallet för år 2021 (35,1 %).
Målsättningen uppnås.
- **Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (4,3 %) är högre än utfallet för år 2021 (4,1 %).
Målsättningen uppnås inte. Nämnden uppger att korttidsfrånvaron ökat något under 2022, framförallt under hösten. Nämnden uppger vidare att det genomförs anpassningar och arbetslivsinriktad rehabilitering för att underlätta återgång till arbete efter sjukskrivning vid behov. Majoriteten av förvaltningens långa sjukfall återgår i ordinarie arbete. Nämnden uppger att också att förvaltningen stödjer anställdas hälsa genom att möjliggöra hälsofrämjande åtgärder enligt Borås Stads riktlinjer.
- **Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (4,6) är lägre än utfallet för år 2021 (5,4).
Målsättningen uppnås.
- **Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (52,3 %) är högre än utfallet för år 2021 (40 %).
Målsättningen uppnås.

Nämnden har inte uppnått målsättningarna för två av de sju indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt.

Nämndens indikatorer

Nämnden har antagit fyra egna indikatorer med målsättningar vilket är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har avseende 2022 inte fått något uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Konsekvenser av coronaviruset

Nämnden uppger att skolorna lagt ett stort fokus att ge avgångseleverna förutsättningar att nå en examen. Detta har gett ett ökat antal elever i de tidigare årskurserna som har behov av särskilt stöd. I årsredovisningen gör nämnden bedömningen att det kommer krävas resurser att hantera denna ”utbildningsskuld” under flera läsår framöver. Detta framförallt kopplat till elever som missat praktiska moment och arbetsplatsförlagt lärande (APL), men också elever som inte klarat kurser då de inte fått det stöd de behövt. Utbildningsskulden märks också av i viss mån bland de elever som börjar i gymnasieskolan eftersom pandemin påverkat skolgången i grundskolans högstadium menar nämnden. Till följd av detta uppskattar nämnden den förhöjda kostnaden för undervisningen till ca 2 500 tkr.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

Lokaler/hyreskostnader

Elevunderlaget inom kommunen har det minskat med 6% jämfört med föregående år, men elever från andra kommuner har ökat något. Total kostnad per elev har dock ökat med nästan 10% jämfört med förra året. Denna ökning förklaras främst av ökad kostnad för lokaler. Kostnaden för lokaler och fysisk miljö per elev har gått från 15 822 kr år 2020 till årsutfallet om 20 705 kr år 2022. Lokalkostnaderna har ökat på grund av höjd internhyra och lokalutökningar. Nämndens bedömning är att lokalkostnaderna kommer öka de närmaste tre åren.

Tillbyggnaden av Sven Eriksonsgymnasiet och utökningen av Campus Bäckängsgymnasiet gick under året in i projektering. En utredning startad kring Gymnasiesärskolans lokaler initierades under året.

Socialt hållbart Borås

Arbetet bedrivs i bred samverkan med åtta andra nämnder. Nämnden har ansvar för två områden, förstärkt ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och har gemensamt ansvar för arbetet för att främja skolnärvaro tillsammans med Grundskolenämnden.

Inom arbetet med Socialt hållbart Borås har nämnden under året, förutom arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret, i samverkan med andra aktörer beslutat att det ska inrättas ett centrum för ungas entreprenörskap. Centrum för ungas entreprenörskap startas efter ett inledande idé- och utvecklingsarbete tillsammans med bland annat: Företagarna i Borås, Ung Företagsamhet Älvsborg (UF), Drivhuset i Borås och Sparbanksstiftelsen. Under hösten 2022 inleddes rekryteringen av en projektledare som ska arbeta på 50 procent. Verksamheten kommer att utgå från Almåsgymnasiet.

Ett särskilt fokus riktas mot ungdomar med:

- annan språklig bakgrund än svenska och som har kort studietid i Sverige
- som saknar kontaktnät utanför släkt, stadsdel eller skola.

Vuxenutbildning

Nämnden prognosticerade de senaste åren ökad efterfrågan på utbildningsplatser. Nämnden fick ett utökad nämndbidrag föregående år som syftade till att omhänderta den ökade volymen på de rättighetslagstiftade skolformerna. Den prognosticerade elevtillströmningen har inte blivit så stor, istället rapporterar nämnden att vuxenutbildningen under året har haft en minskad elevtillströmning, men bedömningen är att detta kommer vända.

Nämnden uppger att verksamheten generellt är påverkad av konjunkturen och i lågkonjunktur tenderar efterfrågan inom vuxenutbildningen att öka. Staten står för en stor del av verksamhetens finansiering, men dessa riktade statsbidrag är osäkra och är ofta villkorade till yrkesutbildningar mot egenprestation. De övriga utbildningarna inom Komvux finansieras av kommunbidraget. För att tillgodose denna ökning av platser har nämnden fått utökade resurser. Framåt finns det stora osäkerheter som påverkar planeringen av verksamheten. Allt tyder enligt nämnden på att en lågkonjunktur väntar och då gör nämnden bedömningen att fler kommer att söka utbildning.

Nämnden har under året beslutat om en avsiktsförklaring för yrkeshögskolan inom vuxenutbildningen. Syftet är att beskriva nämndens intentioner att utveckla yrkeshögskolan under de kommande åren. Scenariot som lyfts fram innebär en utökning av antalet utbildningar fram till 2026, vilket bedöms kunna finansieras med statliga medel.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningar av de fördjupade granskningarna.

Granskning av Borås Stads hantering av moms

Deloitte har på uppdrag av Stadsrevisionen genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads momsrutiner. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om Kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende momshantering är tillräcklig och om hanteringen sker i enlighet med gällande lagstiftning.

Granskningen visar att Borås Stad inte fullt ut redovisar ingående moms i enlighet med gällande lagstiftning. Hanteringen behöver ses över för att säkerställa en korrekt redovisning. Förhållandena bedöms innebära risk för att Borås Stad behöver korrigera tidigare redovisningsperioder om Skatteverket skulle genomföra en granskning. Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte en tillräcklig kunskap om den löpande momshanteringen för att kunna utöva kontroll över Stadens momsredovisning. Det saknas i stor utsträckning tydliga rutinbeskrivningar avseende hur momsredovisningen ska hanteras i nämnderna.

Stadsrevisionen bedömer att Kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern kontroll av den löpande momshanteringen.

Stadsrevisionen rekommenderar att Kommunstyrelsen och nämnderna inför löpande kontroller och avstämningar av momsredovisningen i syfte att säkerställa en lagenlig momshantering. Borås Stads befintliga momsrutiner behöver ses över och utformas i enlighet med gällande lagstiftning och syfta mot en mer enhetlig hantering. Stadsrevisionen rekommenderar även Kommunstyrelsen att överväga en genomgång av tidigare redovisningsperioder i syfte att säkerställa en korrekt redovisning och rapportering till Skatteverket.

Borås Stads hantering av statsbidrag

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads hantering av riktade statsbidrag. Syftet var att granska om Borås Stads hantering och redovisning av de riktade statsbidragen som kommunen erhåller är ändamålsenlig, om redovisningen inom området är rättvisande och om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Granskningen visar att hantering och redovisning av riktade statsbidrag är fragmentiserad och olika i Borås Stads nämnder. Detta både vad gäller hur bevakning sker av möjliga statsbidrag, vem som fattar beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag, ansökan, återrapportering och uppföljning av statsbidrag och hur statsbidrag ska hanteras redovisningsmässigt. Det saknas kommungemensamma rutiner och regelverk för att säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig hantering. Detta ligger även till grund för en rättvisande redovisning när det gäller de riktade statsbidrag som Borås Stad erhåller.

Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag. Nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt. Detta medför enligt Stadsrevisionens bedömning att redovisningen i dessa delar inte blir rättvisande. Kommunstyrelsen behöver i samråd med nämnderna arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag.

Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag. Förhållandena medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll när det gäller redovisning av riktade statsbidrag. Avsaknad av central sammanställning och uppföljning medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt inom området inte är helt tillräcklig.

Delegationsbeslut i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat hanteringen av delegationsbeslut i Borås Stads nämnder. Granskningens huvudsakliga syfte är att granska om nämndernas hantering av delegationsbeslut är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll

Nämnderna har inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt, men får enligt kommunallagen uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller en anställd att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Om inte nämnden beslutat att vissa delegationsbeslut inte ska anmälas till nämnden, utan istället protokollföras särskilt, ska de anmälas till nämndens nästkommande möte.

Granskningen visar att nämnderna antagit en aktuell delegationsordning i vilket det framgår vem som får fatta beslut och vad delegaten får fatta beslut om. Delegationsordningarna omfattar i de flesta fall information om och hur beslut ska anmälas till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i granskningsresultaten att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Stadsrevisionens har dock identifierat förbättrings- och utvecklingsområden för flera av nämnderna.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bör enligt Stadsrevisionens bedömning förtydliga sin delegationsordning så det tydligt framgår om beslut är delegerade, kategoriseras som verkställighet eller hänför sig till viss speciallagstiftning som inte behöver anmälas.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit uppdaterade regler och anvisningar för intern kontroll 21 februari 2023. Nämnden har genomfört en egen riskanalys, som identifierade 55 risker. Planen för intern kontroll omfattade elva kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden den 21 februari 2023. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder.

Presidiemöte

Avstämningsmöte genomfördes den 5 september 2022 med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens presidium, bevakningsansvariga förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

Sammanfattande bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut och eventuella beslut om nämndspecifika mål. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2022.

Nämnden gör med utgångspunkt från årsredovisningen en egen bedömning av hur nära man ligger att uppnå de mål som anges i Kommunfullmäktiges indikatorer, respektive i vilken utsträckning man har genomfört uppdrag riktade till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på uppnådda mål och helt genomförda uppdrag för året. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår mål respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett överskott mot budget på 12,5 mnkr. Stadsrevisionen bedömer att godtagbara förklaringar till överskottet redovisas i årsredovisningen. Stadsrevisionen noterar vidare att bufferten har varit för lågt satt.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har under året inte uppnått målsättningarna för två av sju av Kommunfullmäktiges indikatorer. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i syfte att nå målsättningarna för indikatorerna.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads momsrutiner som avsåg bl.a. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Stadsrevisionen bedömer att Kommunstyrelsen och nämnderna inte har en tillräcklig intern kontroll av den löpande momshanteringen.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads hantering av statsbidrag. Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag. Nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av delegationsbeslut i Borås Stad. Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i granskningsresultaten att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Stadsrevisionen har dock identifierat förbättrings- och utvecklingsområden för flera av nämnderna. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bör enligt Stadsrevisionens bedömning förtydliga sin delegationsordning så det tydligt framgår om beslut är delegerade, kategoriseras som verkställighet eller hänför sig till viss speciallagstiftning som inte behöver anmälas.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har genomfört samtliga kontrollmoment. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver avsätta en tillräckligt stor buffert. Den interna kontrollen bedöms, mot bakgrund av de fördjupade granskningar som riktats till nämnden under året, som tillräcklig med utvecklingsområden. Avvikelse som identifierats i de fördjupade granskningarna som riktats till nämnden under året behöver åtgärdas.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Samuel Kaufman
Certifierad kommunal yrkesrevisor

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen